



FRANKEN-STEIN

EEN HOORCOLLEGE OVER
MARY SHELLEY'S CREATIE IN
WETENSCHAPS- EN CULTUUR-
HISTORISCH PERSPECTIEF

door Jean Paul Van Bendegem,
Johan Braeckman en Vitalski

INHOUDSOPGAVE

College 1. De Verlichting en de Romantiek

- H1. De Verlichting (JB)
- H2. De Romantische reactie (JPvB)
- H3. De origine van Mary Shelley (V)

College 2. Mary Shelley: een turbulent leven

- H4. De schaking (V)
- H5. De origine van Frankenstein (V)
- H6. Vorm en inhoud van *Frankenstein, Or The Modern Prometheus* (JPvB)

College 3. Wetenschappelijke achtergronden

- H7. De chemische revolutie (JPvB)
- H8. De ontdekking en beheersing van elektriciteit (JPvB)
- H9. De levensvonk: over vitalisme en spontane generatie (JB)

College 4. Meer wetenschappelijke achtergronden

- H10. Geneeskunde en anatomie (JB)
- H11. Het brein en de geest van het monster (JB)

College 5. Frankensteins plaats in de literatuur- en filmgeschiedenis

- H12. Literaire verwijzingen in Frankenstein: van Genesis tot Goethe (JPvB)
- H13. Frankenstein in Hollywood (V)

College 6. De meervoudige betekenis van het monster

- H14. Wie of wat is het monster in Shelley's verhaal? De historische en filosofische betekenis van monsters (JB)
- H15. Iconografie van Frankenstein, *the mad scientist* of niet? (JPvB)

Enkele illustraties

Lijst van aanbevolen literatuur



JEAN PAUL VAN BENDEGEM

Jean Paul Van Bendegem is filosoof en wiskundige. Momenteel is hij buitengewoon hoogleraar aan de Vrije Universiteit Brussel voor de vakken logica en wetenschapsfilosofie en deeltijds gastprofessor aan de Universiteit Gent. Van 2005 tot en met 2009 was hij decaan van de Faculteit Letteren en Wijsbegeerte aan de VUB. Naast zijn lesopdracht is hij tevens directeur van het Centrum voor Logica en Wetenschapsfilosofie (www.vub.ac.be/CLWF) waar een twintigtal onderzoekers aan verbonden zijn en is hij de uitgever van het logica-tijdschrift "Logique et Analyse". Van zijn hand verschenen diverse werken, waaronder *Over wat ik nog wil schrijven*, *Hamlet en entropie*, *De vrolijke atheïst* en *Elke drie seconden*. Bij Home Academy verscheen eerder van hem het hoorcollege *De schoonheid van wiskunde*.



JOHAN BRAECKMAN

Johan Braeckman studeerde wijsbegeerte en menselijke ecologie aan de Universiteit Gent, de Vrije Universiteit Brussel en de University of California. Hij is hoogleraar wijsbegeerte aan de Universiteit Gent en was Socrates hoogleraar aan de Universiteit van Amsterdam. Hij publiceerde meerdere boeken, onder meer *Darwins moordbekentenis* (2001), *De Rivier van Herakleitos. Een eigenzinnige visie op de wijsbegeerte* (met E. Vermeersch, 2008), *De Ongelovige Thomas heeft een Punt* (met M. Boudry, 2012) en *Fascinerend Leven. Markante figuren en ideeën uit de geschiedenis van de biologie* (met L. Van Speybroeck, 2013). Hij geeft geregeld lezingen in binnen- en buitenland over meerdere thema's die in zijn werk aan bod komen. Van Johan Braeckman zijn bij Home Academy verschenen *Darwin en de evolutietheorie*, *Kritisch denken* en *Recht maken wat krom is?* en *Valkuilen van ons denken*. Meer info over Johan Braeckman is te vinden op zijn website: www.johanbraeckman.be



VITALSKI

Vitalski werd onder de naam Vital Baeken in 1971 geboren in Turnhout. Hij studeerde klassieke talen aan de middelbare school, en daarna, aan de Antwerpse universiteit, Germaanse talen, specialisatie literatuurwetenschap. Als student won hij tweemaal de interfacultaire literaire poëziewedstrijd. Begin jaren negentig richtte hij het furore makend punk-cabaret-gezelschap "Circus Bulderdang" op. Later maakte hij vooral carrière als conferencier. In 2005 wint hij de Johnny Van Doornprijs voor "beste gesproken woord van het jaar". Hij publiceerde een tiental romans en dichtbundels, alsook een lijvige autobiografie getiteld *Ik slaap als een croissant*. Voor de radiozender Klara maakte Vitalski diverse literaire reeksen, over Shakespeare, over Alice In Wonderland, over Simenon - maar vooral over Sherlock Holmes. In principe wordt Vitalski officieel de "Antwerpse Nachburgemeester" geheten.



ARTHUR CONAN
DOYLE

EEN HOORCOLLEGE OVER
ZIJN LEVEN, WERK EN ZIJN
CREATIE SHERLOCK HOLMES

door Jean Paul Van Bendegem,
Johan Braeckman en Vitali



Vitalski, Johan Braeckman en Jean Paul Vanbendegem, brachten samen eerder bij Home Academy het hoorcollege uit, getiteld [*Arthur Conan Doyle*](#).

SYNOPSIS VAN HET HOORCOLLEGE FRANKENSTEIN

College 1. De Verlichting en de Romantiek

H1. De Verlichting (JB)

Het is onmogelijk om de volledige rijkdom van Mary Shelley's bekendste roman te begrijpen zonder inzicht in de Verlichting. Mary's ouders waren beiden radicale Verlichtingsdenkers en ze was van jongs af aan vertrouwd met de fundamentele aspecten ervan, zoals: een groot vertrouwen in de kracht van het redelijk denken; een positieve houding tegenover de wetenschappen; het belang van respect voor de menselijke autonomie en waardigheid; tolerantie tegenover andere levensbeschouwingen; een afkeer van blind of zinloos geweld; de zoektocht naar een natuurlijke religie en een sterk geloof in de mogelijkheid tot menselijke en maatschappelijke verbetering en vooruitgang. Vrijwel al die aspecten komen aan bod in *Frankenstein*, maar evenzeer is de romantische tegenreactie aanwezig, die onder meer gebaseerd is op de opvattingen van Jean-Jacques Rousseau en deels ook gekleurd is door het pessimisme dat ontstond ten gevolge van de uitwassen van de Franse Revolutie. Zowel de hooggestemde Verlichtingsidealen als de romantische kritieken erop zijn meesterlijk verwerkt in het boek.

H2. De Romantische reactie (JPvB)

Elke culturele beweging die met één term wordt aangeduid, zoals de Romantiek, herbergt doorgaans een heterogeen geheel, met vele spanningen en tegenstellingen. Wat wel duidelijk is, is dat de Romantiek in eerste instantie een reactie is op de Verlichting door de emotie en de beleving centraal te stellen. Maar evenzeer is het een beweging die hunkert naar een organische samenleving waar helden, de hoofse ridder voorop, het lot van allen veilig stellen. Tegelijkertijd zijn er ook substromen, waartoe Mary Shelley behoort, die de wetenschappen niet afwijzen maar integendeel ze in het kunstige en creatieve werk willen integreren, zoals in *Frankenstein*.

H3. De origine van Mary Shelley (V)

Mary Godwin, heden beter gekend als Mary Shelley, wordt in 1797 te Londen geboren als de eerste dochter van twee uiterst illustere, ophefmakende vrijdenkers: de publiciste Mary Wollstonecraft, een van de allereerste expliciete feministen ooit, en de anarchistisch geïnspireerde polemist William Godwin. In het literaire salon van Godwin passeert de helft van de Britse intelligentsia, en zo komt de piepjonge Mary Shelley op de schoot te zitten van primaire romantici als Samuel Coleridge, wiens lange, psychedelische gedicht *The Rime of the Ancient Mariner* van doorslaggevende invloed is op Mary's debuut in 1818, *Frankenstein*. Mary's beruchte moeder Wollstonecraft sterft in Mary's kraambed - een tragedie, waar Mary zich haar leven lang schuldig om voelt, en die mede aan de bron ligt van haar obsessie voor het thema, de doden mogelijk weer tot leven te brengen. Na Wollstonecrafts dood hertrouwt Mary's vader, maar door dit nieuwe huwelijk verliest Mary de nabijheid van haar vader - net zoals haar hoofdpersonage, het Monster van Frankenstein, in zijn zoektocht naar liefde en genegenheid, door zijn creator Victor Frankenstein plotsklaps wordt afgewezen. De heldere invloed van deze en soortgelijke biografische wederwaardigheden laten zien dat het wel kras is hoe een meisje van nog geen twintig jaar oud, zo'n indrukwekkend, baanbrekend boek als *Frankenstein* heeft kunnen schrijven - maar dat het tegelijk bijna logisch uit haar wezen en omstandigheden voortvloeit.

College 2. Mary Shelley: een turbulent leven

H4. De schaking (V)

Wanneer Mary Shelley in 1814 als jonge tiener terug thuiskomt uit Schotland, naar waar zij voor twee jaar door haar ouders is verbannen geweest, treft zij de onstuimige dichter Percy Bysshe Shelley aan. Er ontstaat ogenblikkelijk een uiterst heftige romance, in de stijl van de dan zo populaire Werther van Goethe; met vrijages op een kerkhof en met zelfmoordpogingen, maar ook met een heuse schaking; Mary en haar vriend steken het kanaal over, bezoeken het post-napoleontische Parijs en reizen naar Zwitserland - niet zonder onderweg, in de buurt van Mannheim in Duistland, een boottocht te ondernemen langs het authentieke, bouwvallige kasteel van Frankenstein. Hier woonde lang geleden de occulte grafschenner Konrad Dippel, die zijn leven lang alles in het werk stelde voor maar één ambitie: de doden weer tot leven te mogen wekken.

H5. De origine van *Frankenstein* (V)

Niet alleen het boek zelf, *Het Monster van Frankenstein*, maar ook de feitelijke onstaansgeschiedenis van dit boek, behoort op zich al tot de grootste klassiekers van de wereldliteratuurgeschiedenis. In de door heftige onwensen getergde zomer van 1816 verzamelen de meest controversiële jonge auteurs van Engeland zich aan het meer van Genève in de fameuze Villa Diodati: Mary Shelley zelf, maar ook haar quasi-schoonbroer Lord Byron, de flamboyante bezitter van het pand, op dit moment op het hoogtepunt van zijn supersterrenstatus, en diens verguisde vriend en dichter Percy Bysshe Shelley, die kort daarop Mary's echtgenoot zal worden. En niet te vergeten Polidori, de Italiaans geboren Engelse lijfarts van Lord Byron. Opgejaagd door de gothic novels die ze lezen, en moegetergd door het aanhoudende stormweer daarbuiten, gaan deze vrienden een weddenschap aan: wie van ons kan het beste griezelverhaal uit zijn pen tevoorschijn toveren? Polidori schrijft *The Vampyre*, meteen het allereerste zelfstandige vampierenverhaal ooit, dat meer dan een halve eeuw later aan de basis komt te liggen van Bram Stokers roman *Dracula*. En Mary Shelley - die begint, na een indrukwekkende nachtmerrie overdag, gestaag te componeren aan wat later haar enige echte meesterwerk zal blijken: het Monster van Frankenstein.

H6. *Frankenstein* gepubliceerd (V)

Mary Shelley heeft er negen maanden voor nodig om haar boek te voltooien. Veel emotioneel oponthoud doet zich voor; eerst pleegt Mary's oudere zus zelfmoord, door laudanum in te nemen, en een paar weken later berooft de wettige echtgenote van Percy Bysshe Shelley zich van het leven, door zich, in Hyde Park, in de Serpentine River te werpen. Wanneer het boek klaar is, duurt het opnieuw negen maanden om een uitgever te vinden. Uiteindelijk verschijnt het boek anoniem - niemand weet dat Mary Shelley de auteur is, laat staan dat men er maar aan zou denken dat het boek werd geschreven door een vrouw. Op zich explodeert het boek sowieso in een volstrekte schandaalsfeer. Het personage Victor Frankenstein bejubelt zijn macht om zelf een mensenras te creëren - dit is godslaster van de ergste soort! Maar vooral de theatermakers lusten er pap toch van, en zo gaat Frankenstein vrijwel meteen de wereld rond. Generatie na generatie verzinnen toneelbewerkeren er nieuwe ingrediënten bij, waarvan vele onverbiddelelijk deel gaan uitmaken van het geijkte Frankenstein-arsenaal; de assistent van Victor, de woedende mensenmenigte, de elektriciteit als levensschepper (in het boek wordt het monster niet door elektriciteit tot leven gebracht.) Mary zal voor de rest van haar leven "Lady Frankenstein" worden genoemd. Maar in de tweede helft van haar leven deest zij weg als een oude vrijster. Met oog op het stipendium dat zij krijgt van de vader van haar inmiddels dramatisch overleden echtgenoot, weet Mary zich ertoe verplicht, in de schaduw te blijven leven, hier en daar nog wat publicerend in damestijdschriften en encyclopedieën. Wie heeft toen kunnen weten, dat zij vandaag de dag de enige auteur van haar tijdperk is die nog steeds massaal gelezen wordt?

H6. Vorm en inhoud van *Frankenstein, Or The Modern Prometheus* (JPvB)

Dit deel van het hoorcollege opent met een beschrijving van de vorm van de roman, die zeer modern, zelfs post-modern oogt. Het geheel is een brievenroman maar in de brieven is het volledige relaas opgenomen

zoals gedictieerd aan de auteur van de brieven, kapitein Walton, door Victor Frankenstein. Dat relaas wordt bovendien nog gecorrigeerd door deze laatste. Voeg eraan toe dat geen van beiden in goede mentale gezondheid verkeert en de waarachtigheid van het verhaal wordt bijzonder problematisch. Een intrigerende literaire opbouw die de lezer makkelijk kan verwarren. Vervolgens wordt een synopsis gepresenteerd, vergezeld van een onvermijdelijk spoiler alert.

College 3. Wetenschappelijke achtergronden

H7. De chemische revolutie (JPvB)

De periode waarin *Frankenstein* tot stand is gekomen was, interessant genoeg, een periode van belangrijke wetenschappelijke ontwikkelingen waaronder de scheikunde. Ideeën zoals de samenstelling van alle stoffen uit een beperkt aantal 'primitieve' elementen, het begrijpen van chemische reacties als verbindingen tussen die elementen, de 'ontdekking' van zuurstof door Lavoisier met het verdwijnen van het mysterieuze 'flogiston' als gevolg, hebben de scheikunde die nog schatplichtig was aan de alchemie, een nieuwe richting uitgestuurd die uiteindelijk later zou leiden tot de tabel van Mendelejev. Dat Mary Shelley op de hoogte was van deze ontwikkelingen mag aangenomen worden omdat zij bekend was met het populariserende werk van Humphry Davy.

H8. De ontdekking en beheersing van elektriciteit (JPvB)

Net zoals voor de scheikunde, kan voor de fysica, meer bepaald de studie van elektriciteit, een even boeiend verhaal verteld worden waarbij belangrijke ontdekkingen en nieuwe inzichten de wetenschappen hebben gerevolutioneerd. De studie van bliksem die ook een rol te spelen heeft in de roman als inspiratiebron voor Frankenstein is hierbij een typevoorbeeld. Dit is de periode waarin Volta de batterij ontwikkelt, Galvani de poot van een dode kikker laat samentrekken door elektrische schokken en de vermelde bliksem als een elektrisch fenomeen wordt gezien. Er was nog een lange weg te gaan maar Mary Shelley was voldoende op de hoogte van deze ontwikkelingen om er het literaire potentieel van in te zien.

H9. De levensvonk: over vitalisme en spontane generatie (JB)

In Mary Shelley's *Frankenstein* wordt geregeld nagedacht over de vraag wat precies leven is; hoe het ontstaat; waar het vandaan komt, en wat het verschil is tussen levenloze materie en een levend organisme, en tussen een levend organisme en een dood organisme. Victor Frankenstein wil wetenschapper worden omdat hij zich er niet kan bij neerleggen dat de dood onherroepelijk is. Aan de universiteit komt hij in contact met uiteenlopende visies over het vermogen van wetenschap in het algemeen, en meer specifiek over de wetenschappelijke kennis omtrent de aard van het leven. Over de vragen waarmee Frankenstein zich obsessief inlaat, werd reeds zeer lang nagedacht. Artsen en filosofen uit de Oudheid, zoals Hippocrates, Aristoteles en Galenus formuleerden er opvattingen over die vele eeuwen standhielden. Pas in de moderne tijd, onder meer door de arts Vesalius en de filosoof Descartes werd de dominantie van hun gedachtegoed doorbroken. Victor Frankenstein lijkt zich aan te sluiten bij de naturalistische en mechanistische opvattingen over het leven: we kunnen het wetenschappelijk begrijpen, alsof organismen ingewikkelde machines zijn, en we kunnen het ook zelf creëren. De voortschrijdende kennis in de achttiende en negentiende eeuw omtrent elektriciteit was, zo blijkt uit het boek, zeer inspirerend. Hoewel Mary Shelley eerder vaag blijft over de vraag hoe precies Frankenstein de "levensvonk" liet overspringen naar zijn creatuur, wordt toch sterk de suggestie gewekt dat elektriciteit er een cruciale rol in speelde.

College 4. Meer wetenschappelijke achtergronden

H10. Geneeskunde en anatomie (JB)

Dat Victor Frankenstein erin slaagde om alle onderdelen bij elkaar te sprokkelen om zijn monster te maken, komt op moderne lezers misschien wat ongeloofwaardig over. Maar in Frankensteins tijd was het wel degelijk makkelijker om lijken, of delen ervan, te pakken te krijgen. Mede dankzij de stijgende populariteit van de anatomie, was er grote behoefte aan lijken, in het bijzonder bij studenten geneeskunde. Dat leidde ertoe dat sommigen – “bodysnatchers” genaamd - zich specialiseerden in het roven van lijken, om ze vervolgens voor veel geld te verkopen. Het taboe op het ontleden van dode lichamen was al geruime tijd doorbroken, waardoor de kennis van het menselijk lichaam snel toenam. Niettemin was in de eerste helft van de negentiende eeuw de afstand tussen theoretische, anatomische kennis enerzijds, en de praktische, medische toepassingsmogelijkheden anderzijds, nog steeds zeer groot. Aan het eind van de zestiende eeuw verscheen het eerste handboek over plastische chirurgie. Hoewel vaak vernuftige oplossingen werden gevonden voor het reconstrueren van bepaalde lichaamsdelen, waren de resultaten vaak eerder teleurstellend. Niettemin slaagde Victor Frankenstein er toch in om een levend organisme te scheppen, samengesteld uit zowel menselijke als dierlijke organen. Dit toont aan dat hij zondermeer een geniale geleerde en arts was.

H11. Het brein en de geest van het monster (JB)

Toen Mary Shelley haar meesterwerk neerpende, bestond de psychologie nog niet als wetenschappelijke discipline. Er waren tal van speculaties over de herkomst, de aard en de werking van allerlei mentale eigenschappen – bewustzijn, denken, emoties, gevoelens, taal, moraliteit – maar over niets van dit alles kon men met enige wetenschappelijke betrouwbaarheid iets naar voren brengen. Wat we nu als pseudowetenschappen beschouwen, zoals de frenologie en de fysiognomie, kenden in de negentiende eeuw grote geloofwaardigheid. Shelley stond voor de uitdaging om de mentale ontwikkeling van het monster geloofwaardig naar voren te brengen. Over de oorsprong van het brein van het monster laat ze ons in het ongewisse, maar we kunnen vermoeden dat Frankenstein het brein van een overleden Duitser gebruikte. Niettemin blijkt uit het boek dat het monster, zodra het tot leven komt, een brein heeft alsof hij een baby is: hij kent geen taal, begrijpt niets, alles wat op hem afkomt is een grote chaos. Gaandeweg leert hij taal (meer bepaald Frans), herkent hij gevoelens (van angst tot ontroering), leert hij verbanden leggen, enzovoort. In essentie leert hij hoe hij kan leren. Hij ontwikkelt moraliteit en ziet in hoe eenzaam en alleen op de wereld hij is. Mary Shelley's beschrijvingen van de ontwikkeling van de psychologische vermogens van het monster geven ons niet alleen een inzicht in de vroeg-negentiende-eeuwse discussies omtrent psychologische eigenschappen, maar lijken vaak ook te anticiperen op inzichten die pas in de twintigste eeuw zijn ontstaan.

College 5. Frankensteins plaats in de literatuur- en filmgeschiedenis

H12. Literaire verwijzingen in *Frankenstein*: van *Genesis* tot Goethe (JPvB)

In Shelley's *Frankenstein* worden heel wat literaire en filosofische bronnen vermeld: uiteraard Prometheus maar even goed een aantal bijbelse verwijzingen (hoe zou de *Genesis* kunnen ontbreken aangezien het om een scheppingsact gaat?), Shakespeare en John Milton naast Plutarchus en Seneca en niet te vergeten Cornelius Agrippa, Paracelsus en, hoe kan het anders, Goethe en de lijst is onvolledig. Een exploratie van deze bronnen creëert een fresco dat, doorheen de pagina's van een roman, de literaire cultuur van Shelley's periode zichtbaar maakt. Opnieuw wordt duidelijk hoe rijk haar culturele bagage is: de namenlijst leest als een literaire canon van haar tijd.

H13. Frankenstein in Hollywood (V)

“Het Monster van Frankenstein” is letterlijk een gemeenplaats; het creatuur heeft geen naam, en het laat zich op zoveel diverse manieren interpreteren, dat ieder denker, spreker, kunstenaar of politiker het voor

eigen doeleinden voor zijn kar kan spannen. Waar Mary Shelley's boek in wezen, oorspronkelijk, een boek was over een didactisch principe ("Heb je kinderen lief, of je creëert een monster"), wordt het personage, in de handen van commercianten, alsmaar meer een zuiver griezelpersonage - niet het minst op het witte doek. Frankenstein is een van de allermest verfilmde figuren aller tijden. Dat begint reeds exact samen met de oorsprong van de film zelf, wanneer Edison in eigen persoon, zo vroeg als in 1910, een legendarische Frankenstein naar Hollywood brengt. Daarna redt Frankenstein de Universal Studio's van hun failliet; over twee decennia verspreid, zien bij Universal maar liefst acht Frankensteinfilms het daglicht. Al schrijven alleen de eerste twee films, met de archetypische Boris Karloff in de hoofdrol, geschiedenis. Langs het doek, dat zich, belust op suspense, geleidelijk aan helemaal losmaakt van het oorspronkelijke boek, schopt Frankenstein het tot huishoudproduct. Maar ook ligt hij mee aan de emancipatie van pulpcultuur binnen de literatuurwetenschap - zoals ook Mary Shelley zelf een boegbeeld is geworden binnen de literaire vrouwenemancipatie.

College 6. De meervoudige betekenis van het monster

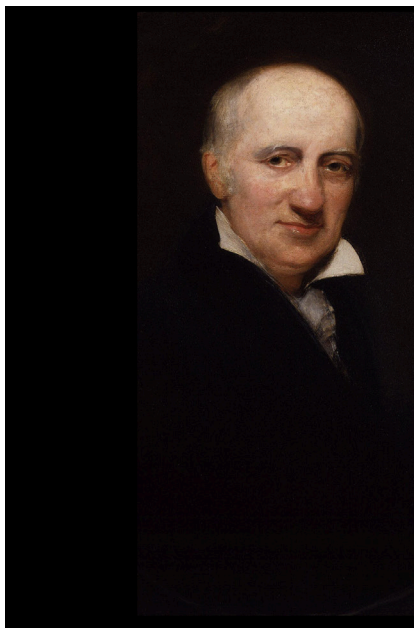
H14. Wie of wat is het monster in Shelley's verhaal? De historische en filosofische betekenis van monsters (JB)

Het antwoord op de vraag wie of wat het monster precies is in *Frankenstein*, lijkt voor de hand te liggen. Toch onmiskenbaar het naamloze wezen met een afstotelijk uiterlijk, dat onschuldige mensen doodt? Bij nader toezien is het evenwel niet zo eenvoudig. Men kan argumenteren dat het ware monster Victor Frankenstein zelf is, die een wezen creëert dat niet eens had mogen bestaan, maar daar bovendien onmiddellijk afstand van neemt. Is het niet monsterlijk van Frankenstein om zijn eigen schepping te verstoten, omdat het uiterlijk ervan afschuw opwekt? Mary Shelley maakt duidelijk, in een tijdperk waarin dit helemaal nog niet voor de hand ligt, dat het uiterlijk van een wezen geen geldig criterium is om het als monsterlijk te benoemen. Het monster dat Frankenstein creëert, fungeert ook als waarschuwing. Bepaalde ambities, praktijken, instellingen enzovoort, kunnen monsters voortbrengen. De les die hieruit valt te leren, houdt in dat we niet zozeer de monsters zelf moeten bestrijden, maar er moeten voor zorgen dat de structuren of contexten die monsters voortbrengen, zich niet kunnen ontwikkelen. Zowel het personage van Victor Frankenstein als het monster dat hij creëerde, leren ons bovendien wat het betekent om een mens te zijn. Beiden, schepper en creatie, zijn in zekere zin "freaks", die afwijken van de standaard, van het normale en het wenselijke. Zodoende tonen ze ons hoe we ons moreel verantwoord kunnen gedragen, welke ambities we wel en niet kunnen koesteren, hoe we met onze emoties kunnen omgaan, enzovoort. De lectuur van Frankenstein leert ons wat menselijk is, net door te tonen wat het onmenselijke inhoudt.

H15. Iconografie van *Frankenstein, the mad scientist* of niet? (JPvB)

Frankenstein wordt al te vaak ondergebracht in de categorie van de *mad scientist*, de krankzinnige wetenschapper die, gewild of ongewild, maar al te vaak gewetenloos de grootste rampen veroorzaakt. Nu kan er wel grondig getwijfeld worden aan het feit of *Frankenstein* in deze categorie mag geplaatst worden maar het iconische beeld is blijven voortbestaan. Auteurs zoals R. L. Stevenson (*Dr. Jekyll and Mr. Hyde*) en H. G. Wells (*The Island of Doctor Moreau*) worden besproken maar ook wordt aandacht besteed aan de wetenschapper in het stripverhaal, aan reële figuren zoals Nikola Tesla en, richting film, naar de emblematische figuur van Dr. Strangelove, ontsproten aan het brein van Stanley Kubrick.

Enkele illustraties



William Godwin



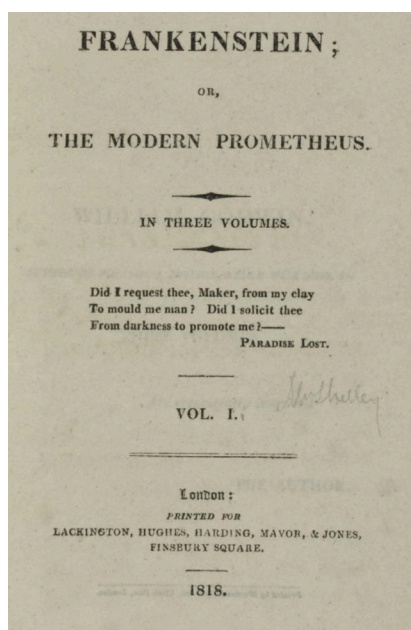
Mary Wollstonecraft



Mary Shelley



Percy Bysshe Shelley



1e druk *Frankenstein* 1818



Uit de film *Frankenstein*, 1931

Lijst met aanbevolen literatuur

Philip Ball, *Unnatural. The Heretical Idea of Making People*. The Bodley Head, 2011

Stephen Bann, ed., *Frankenstein, Creation And Monstrosity*. Reaktion Books, 1994

Clive Bryant (ed.), *Mary Shelley: Frankenstein, the Graphic Novel*. Ludlow: Classical Comics, 2008

Charlotte Gordon, *Romantic Outlaws. The Extraordinary Lives of Mary Wollstonecraft & Mary Shelley*. Random House, 2016

David H. Guston, Ed Finn & Jason Scott Robert (eds.), *Frankenstein, Mary Shelley. Annotated for Scientists, Engineers, and Creators of All Kinds*. Cambridge, MA.: MIT Press, 2017

Kathryn Harkup, *Making the Monster. The Science behind Mary Shelley's Frankenstein*. Londen: Bloomsbury, 2018

Roslynn D. Haynes, *From Faust to Strangelove. Representations of the Scientist in Western Literature*. Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1994

Daisy Hay, *Young Romantics. The Shelleys, Byron And Other Entangled Lives*. Bloomsbury 2010

Susan Tyler Hitchcock, *Frankenstein: A Cultural History*. New York: W. W. Norton & Company, 2007

Richard Holmes, *Shelley: The Pursuit*. New York: New York Review of Books Classics, 2003

Leslie S. Klinger & Guillermo del Toro (eds.), *The New Annotated Frankenstein*. New York: Liveright, 2017

Joel Levy, *Frankenstein And The Birth of Science*. Andre Deutsch, 2018

Roseanne Montillo, *The Lady and Her Monsters, A Tale of Dissections, Real-Life Dr. Frankensteins, and the Creation of Mary Shelley's Masterpiece*. New York: William Morrow Paperbacks, 2013

Sidney Perkowitz and Eddy von Mueller (eds.), *Frankenstein. How A Monster Became An Icon. The Science and Enduring Allure of Mary Shelley's Creation*. Pegasus Books, 2018.

Fiona Sampson, *In Search of Mary Shelley. The Girl Who Wrote Frankenstein* (Profile Books, 2018)

Miranda Seymour, *Mary Shelley*. New York: Grove Press, 2002

Mary Shelley, *Frankenstein*. LJ Veen Klassiek, 2015

Richard Gough Thomas, *William Godwin. A Political Life*. Pluto Press, 2019

COLOFON

Home Academy Publishers geeft hoorcolleges uit voor thuis en onderweg. Direct te downloaden of onbeperkt te streamen in de Home Academy Club. Interessante onderwerpen, van geschiedenis tot natuurwetenschappen, voorgedragen door boeiende sprekers. Zo kunt u kennis opdoen in de auto, in de trein, op de fiets of thuis op de bank. Download de Home Academy app voor het beluisteren van onze hoorcolleges op een smartphone of tablet.

Kijk verder op WWW.HOME-ACADEMY.NL

UITGAVE Home Academy Publishers
Middelblok 81
2831 BK Gouderak
Tel: 0182 - 37 00 01
E: info@home-academy.nl

OPNAME Sandro Ligtenberg (Gent, oktober 2018)
STEM INLEIDING F.C. van Nispen tot Sevenaer
MUZIEK Cok Verweij
MASTERING Sandro Ligtenberg
VORMGEVING Floor Plikaar

© Copyright 2019 Home Academy Publishers, Den Haag
ISBN 978 90 8530 188 2
NUR 77, 78

Alle rechten voorbehouden. Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen, mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, uitgeleend, verhuurd, uitgezonden, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door (foto)kopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaand schriftelijk toestemming van de uitgever.